

ገቢለት ብሊናኸ ለመለም (ሰው-ረት) መደትሊ

ትውሰሰና

እና ወክት ንኪ ህምብናኸ ወክት ተባኸዲ ሓምረጉሳኸዲ አኸት ከሰቲጋኸ ግን። እና ፍቶሉ ድንጋ አኸና ህምባኸሲ እን ሰብብ ውረንኒ ይሮ መመይነዲ አትዋይንድነዲ፤ ደኮ መደትልድ ንኪ አኸራስክ መርኪስና ትክያኸ አኸጊ ህምባ። መደት በዳንሲ አዳሚንድኸራ ኒላውድር መሀድሮሉ ገረሰኸ፤ ኮዶ መደት በዳን እን ህምባ ወክትድር መሀድሮ ገረሰኸ። እማ እን ይን ሰፊፍኖኸር ሰየድኖኸር ገረሰናኸ፤ እን ይናላውድ አርእኑመኒ እማ አርእግኒ መሀድናኸ መደት ግን። ውረድ ዕድርሲ ናዕስናኸር ይናላውድ አኸኖ ደምቢ ኒትላኸር ድድረና ተከላ።

እና ንኪ ህምብና ወክት፡ ወክት ዕምጫኸ፡ ጎለልኒኸ፡ ወቀጭኒኸ ግን ኒመገለይ። ከቱ ወሪ እቅቱ አክረን ገሪኸ ጫገምትረከ፡ ወሪ ይነዲ ወሪ ቋልስትግና፤ ወሪ ይነዲ ወሪ ይና አባይዲ ዮ አትፋርህዶ ሰቀቃኸ መደት ግን። እን ሓያም ወሪ እን ላኸ ይከውልድማ ፍያ ዮ ንሸንህስተጋኸ ሸንክረስ ምኸርዶ ጀበርሰኸ። እገአድ አኸኸማ ከዳስልኻ ሰሰዕነሊ ኩክሪላ ስርነሊ ይስቶ ፈንፈንስስተሰና አከኸ። እና ዋሻ ነወያኸድ ወሪ ግናይድ ወሪ በሀርድ ተመድስጋኸ ይና ብሪኸራ (ኤርትራኸራ) ዋኒራ ዮሊ። እና ነወያ አደብ ናው እንተራኸ፤ አን ሓይስ ግን፤ እንተሰባ ይን ወሪ አን ኪደኩን ዮው አደብያት ለመለም ባንደረቱኸድ ዳለትሊ ተርሰ መሀድሶ ለገዱ እንተው ግን። ኒጅ ዕያልድ ፈራዕሊ፤ ድገትልድ ገቢለትሊ አኸራስክ ወነዲ፤ ላት መቅሪሕነዲ ዮመመነዲት ነጫጎ፤ ይት ዋሲ፤ ይት ተለዪ ድራትቶኸር ክቶኸር ጀረብረን ያኸ ዕድር ግን። እና ዕድር ኒን ማሓብር ስያሰቱልድ ተርሰ ሻና መቃርሕሊ አኸራስክ ስር ፈደ፤ ናት ተካኸ አኸጋኸስክ ወቀጭነዲ ጎለልነዲሲ ከደምሱ እርገውዲ፤ ንኪ አኸራስክ ከደምሰውዲ ጃብራ ፈሰገው አፍካርዲ ውግንዲትል ሸከትኖ፡ ፍና ቂልስኖ ህምብነኩን። እኸሪር ተክሊብ ድዶ እኸሪርሲ ባርዶ ፈርና ክንትሰተ፡ ውራ ፈሮለ ተለያኸ ተለይኒ ለሀጋኸ ኒት ቋላኸ ግን ያኸ፤ ጭጉም ጫራ አኸጋኸ መደት ግን። እና ይና ዕሊሲ ቋላጋኸዲ፡ ይና እንቀውድ ዋሲጋኸዲ፡ ይና ፍክርሰና እንጋኸዲ ይነት ተከላ ዮ ወነናኸዲ ሓረማኸዲ መደት ግን። እና ፍክር ነወያኸሲ ድግድግል ማልኖሉ አክነን ይን ሰልፍ ዓመጭኒልድ ይና ናን ጉድኖ ህምብኸና። ዓመጫኸሲ እግስኖሉ አክነን አን ከቲኸን ያኸሲ ብሕል አኸንኩት ኩአደራኻ ፍትሕ ግን ይና ከለብርኖሉ ህምብኸና። ኮዶ ኒዳግ እን እምንዲ ፍትሕ እን ዓመጫውዲ ዓመጭሰውዲሲ እኮላ አኸት አርእና ጀረብደኸ። ኢገአት አኸኸማ እን ፍትሕ ታምም አከላ። እማ አመሪ ንድ መታንማ አን ለመለም ዩ እርጋኸ ይና አከይንየት እሰግኒን ንኪ አምበታኸ እዳንድኖ መርኪስኖ ህምብኸና። ለመለም ዳለት ይና ኤርትራቀር አክነስ ተብድሎ ናውክ በረኸሩዲ ከበሺውዲ እስላምዲ ክስታንዲ ላ ናን አኸኖ ይና ባንደረት ናዕስኖ ካቢኸና። ደአም ንድ እንደረት ኮዶ እን አጭጉም አረርሱ እርገውሲ ኮድኻድ አኸጊ መንዱቅድ መቅሪሕሱ ናእርግነድ ለከን ገሪው ሻና ነበክል ከብሱ እንቱኸ። እና ለከን ነን ናደምደመድ ሰፊፍሰና ናብና፤ እማ ኮዶ ጋብስተጊሎም ጎሰይስክ ናደኸሰትና ንኪር ወክትሊ እን ለከን 40 አመሪ ጃቡ ሓደሶ እንተረክ ገንጃ ገባና አረርሰኸ።

በጋ እና ፍክር ሀደግሱ ግጃኸልድ ተርዮ እን ወንቀራ ወሪ ጂጅ አን ጉድያ ጀረባኸ፡ መደት ይና ጃብል እንትሮ ፈራኸድ መዓፈይ፤ እን ደምቢራ ባርኖ ወሪ እን ደከሰናኸ መደት ኒአክነድ፤ ደምቢራ መርኪስና ጀረብዲሮና ግን። አመሪ እንታራኸድ ድብላ ጣፍሕ ክምነ ከለብርኖሉ አክነን እን ደከሰናኸሲ ወንተርኖ መርኪስነን ካዮ ግን። ደምቢራ ግልጭ ይና መርኪስግነን ይና ገሽ ጃብራ ቅብሊስኖ ጫገምድሮና ግን። እንዳሃበግነጅ እን ደከሰነው አጭጉም ሓደሶ አሪ ገሽሽ ሰሮ እንተረክ ዓንቀፍሮና ገረሰኸ። እማ እንጀጂዲ ንኪዲ አመሪዲ እኸሪራ መዓፈይ ናአክነድ ላት ቀረንሶ ፈረው አዳሚንድኸራ ኒመናብረትሊ ይማም ጣፍሕ ክሚሮ ካበውሉ መሱን ግን ይና ገረሰነኩን።

እማ ኒልድ ብርፍ ዮኻ እና ንኪ ደከሰናኸ ወክትሲ ክሺርኒል ካቢሮና ገረሰራ ያኸ ቋለድ፡ ገሪ አመታት ደምቢራ ወንተሮ ጂጂል ቱስዮኩም ይአክነድ፡ ናትክዮውስኻ እንታ እንድቢል፤ ናብዳንንሰኻ ከራ ዓንሰብናኸሊ ማልትኖ ተፋነዮኸንኩም።

እማ ገቢለት ይናኸር ለመለም ዳለትልድ ተርሰ እና ሀደግሱ ግጀው ዓዱርድ ጫለውሱ እንተትር፤ ንኪ አኸራስክ ኮዶ ፈረት ትብታኸ አኸላ። እማ ነትልድ ጉኻ እን ጀብሀትዲ ገቢለት ይናኸዲር ከኸራ ውራ ተካኸ እርግኸን፡ ኮዶ ኒጎተዲ ኒትክዲ ዮውሊ በንንሻ ስከሰያ ግን።

ገቢለት ብሊናኹዲ፣ ጀብሀትዲ፣ 1981 ኣኸራሰክ

ገቢለት ብሊናኹ ኤርትራ ብሪ እትብል ኒኦሪርሰይና ናድክድክ የግንግር፣ ናብጅኻድግ ገባይል ኤርትራውዲ ጎሪተኩር ወንዲተኩር። እና እትብ ኤርትራኹል ናዋንትና ላገፍዳ ጎትኹሎም፣ ላገፍዳ ኮዶ ኮድኹሎም ይስትሮ ገረሰተኹ። እን ጎስናኹ ጀሀትሲ ቋልኖ ኣክነን ጋብዲ ዓዳትዲት ቋላኹድ እን ኣዋ ጀሀትድ ጎሪተውድ ደቅብ፣ ኣካን ገእዮና ዋነት ናውክ ከተግናኹ ግን። ብሊና ብራ ግን ይራኹ ደኣም ብሊን ግን ሲሳኹ ኒጋብድር ኒዓዳትድር እንጋኹ ኣክን ሺሾ ኣሸሾ ብራ ገብራዲ ከው ገፍርዲ ኒኣክና ከብተለሉ። እን ኣሪ ጀሀትድ ኣክንግር፣ ዲንድ እንሸውሳኹ ጎሪትናድ ሞላድ ናሹኹ በጃኹ ኒፈርድ ይና ኣካናት ሽልይቱ ፈረት ቋልስታኹ ግን። እን ሊሻና ገፍድክ ገቢለት ይናኹሲ ኒዋንትኒል ሓረመውሉ ስዓዋኹድ ግንዲ እሲቶሎም ሓለቱኹ ግን። ውረድ ገቢለት ይናኹ ጃር ደርብሲ ተለይነስ ቋላኹድ ለጅ ገንዲል ህምበው ግን። እና ለጅ ደርፍፍ ነጅ ደሽክልዮዲ ዓረቢረዲር ጋብሲ ጃቢሶ ቋለው ግን። እማ እን እስላማኻ እስላማ ኣኸሮ ጋብ ዓረቢረስ ፍራራኹ ወክት ዋኒሮሉ ግን። እን ክስታና ብሊናኻ ገሪው ክስታን ጋበነው (ደሽክል) ጋብሲ ፍሪርኒ ፍክርድ ጨለውሱ ፈረት ከስተኹ ተከለለ። ነት በጋ እን ድዳ ይና ጋቡኹዲ ዓዳትዲሩኹሲ እን ኣግዋርሊ ካያ ዓቀጭኒስኻ ይግር ይና ገርዳ ዋዓብነት ደለይድና ጀረብደኹ። ኣሪ ገባይልዲ ሞላድ እስና ኮደኩካ ግን ግራ በነለካ። ደኣም ኒውክ ኩጋብዲ ኩዓዳትዲት ተከውሩ ግን።

እን ኮስትነውሲ ሀደግኖ ኣክነን ብሊና ብራ ኒመዲነት ከረንድክ መዓፊይ ኤርትራሪ ግን ይነን ብን ኣኸላ። እን ጋብዲ ኣደብያትዲ ኣግዋረውሲ ኣሸሽሮ መለክሮ ናት ተኪቶ ገረስና ውህበት በሀር ግን። እና ውህበት ኒጅ እን ይና ኣግዋርድ ከበርኖ መንደርዲሰውልድ ላኹ ግን የንታ ግን ኣን። ይና በልጃድ ቋልስተጋኹና ኣኸሮ ገረሰኹ ግን ግራ፣ ገቢለት ብሊናኹ ሽሊዲ ደሽክሊዲት፣ ከበሸዲ በረኻዲት ቦንታ ኣኸ ላት ክሶ ህምባኹ ግን ይስተን ለመለም ወክትሊ ጋብተውዲ እስተውዲ መስከራኹ ግን።

ደኣም ላዶንትክ እን ይን ነፊዕስትናኹስኻ ናው ነፊዕስትነውና ጋራት ገሪው ህምበኹ። ኒድክስጅ ለመለም ዳለትሊ። ጀብሀት ዳለትሊ በላይን ኣሸሽኖ ሓል እሲድኖ ገረሰኹኹ። መናጥግ ወክትሊ እን መንጠገት ርዝቅዲ ግርውናርዲ ሓጠርዲሲ ትክስ ቋልስትሩኸር ጉኢትሰሩኸር እርግሪሪ ይና መንጠገቲ ግን። ንርኻ መንጠገት ጊሪ ወሪ ደሽክልሲ ካልኣይቲ ክፍሊ ይስትሮ ዑመር እዛዝሲ መርሕስትሩ እርግሪሪ ግን። ንካያ ኣኸጊ እን መንጠገቲ ይነሪ እን ኣዋ በለዱሲ ወነቲ ይስትሮ ልኸስቲቶ ተርይራኹር ነትልድ ግን። ኒልድ ጉኻ በላይን ኣካን ፋይሕ ጀብሀትሊ እሱኑ እንትኑኹ። ንካያ ኣኸጊ ኮዶ እን ናዲ ለመለም የውዲ፣ ክሱሲጅ ሽሊዲ ሓለቱኹ ኩሽራ እሲና ፈርኒል ገእይኑኹ። ሽሊ በረኸሩ በላይንሲ እን ኣሪው ሽልያታ ኣወይሲ ቋልድኖልም ተርሲኒኹ። ናት እንገት ሽብር ፈረግነትር ቋልስቱ እርጉኹ። ወክት ቀየርሱ ፈሮ ከበሸቶር ጀብሀትሊ ብጅኸድ ሓበርሱኑ ፈርኖሰና እን ሽልየቁር ካምቢትድኖ ተርይኑኹ። ደኣም ሽልየቁር እን ጀብሀትሊ ላኣካን ኒኻ ትክስ ኣካን ሓለቱኹ ሻኸኖ እርግኑኹ። ኒኻ ዓስከር ሓልሲ መርሕና ግን። ደሽ ታሓሪር ወሪ ይኸ ሰራዊት ሓርነት እንከልንን እንጠርንን ንር ኣደራ ተርልድ ለብተሪስክ መርሐም ዓብደላ እድሪስ ግን። እና ግርዋ ኒጅ ሚናዓምራ ግን። ደኣም ነስ ዩ እንጉሲ ብሊናቶርኸር እን ዓስከርሊ ኣካናት በሀሊንዲ ቋልስተውዲት ሻኸኖ እርግኑት ኣርእስታኹ ግን። ሽልያ እኩላ እን ዓስከርሊ ኣካን እርግኹሎም ይስተግር ብን ኣኸላ።

ገለ ናልድ ሀደግኒ መታን፦

ዑስማን ሕሻል	ደብሮም ጥሉቀኦ
ተስፋይ ተኸለ	እድሪስ ሃንገላ
ዓብደልቃድር ሮመዳን	ዑስማን ሳልሕ
እድሪስ ሮመዳን	

ኮዶ ገሪው ናን ናስኻኻ እንትሮለ ገረሰገው ኣብጣል እርግኑኹ። ብርገዳት ኣሰስቱ እንጉሲ ዓብደልቃድርዲ፣ እድሪስዲ፣ ደብሮምዲ፣ እርገው ኣክነን እን ስልጠት በራጊዱኹ ኒገፍክ በላይነቁሊ ፈርድድ፤ ኒን እምን ግን። ሲንዲ ወክትሊ ናዲ ግርሰድ ናዲ እኩሊታኹ እርግላ። ናዋ እን ለጅኻ እንሸኸለ ደዴሽ ነበክል ለብኑኹ፤ እን ሲኸራ ኒጨር ጠለምንኹሉ። ዓስከር ጀሀት ንሰና ኣኩ። እን ፖለቲኪ ጀሀትድር ገሪ ከዋድረዲ መርሐትዲ በላይን እርግኑኹ። ናልድ ገለ እቀሩቱ ሀደግኖ ኣክነን፣ ዓብደላ ሱሌማን፣ ሓይለኣብ ዓንዱ፣ ሳልሕ እያይ፣ ኮዶ ገሪው ከዋድራ በሀሊንዲ ግናቲዲ መዳንዲ በራዲትል እርግኑት ከስተኹ ኣኸላ። ደምቢረድክ እን ብሊናቁር ካበና ሽሊሲ ኣክና ኣኸገትክ እን ናሹር ደሀይ ቁልሱ

ፈሩኹ። አዊ አርእሾን እን ብሊነቁር ጭገዕ ሽልዮኹ አድግኒ፣ ናደሀይሲ ነበካ አኸኖ ዋሲሰው አካነን እን ጀብሀት ዕድር አሸሾ ትላ አርድድ፤ ወሪ እን ጀብሀት አከይ ለባ ለብግሪድ።

ነስ ዩ ደአም አን “ሽልዮ ንሽቃ ካያ አከሊ ይና አካሻር አርእስትሮና ህምብኹ” ዮ ክብሰ ጋቡ እርገውልድ ላኹ መርሐም ይናኸር ዑስማን ሳልሕኹረደው እርግነት አርእና ጀረብደኹ። እን ከበሽዲ በረኻዲ ይሮ ወተተርስና እዳኑ እንቱኹ። ደአም እን ከደንደድ ቋልስቱ እርጋኹ መክተብ ዓስከርዲ መክተብ ስያሲዲር ነበክል ህምባኹ ተፋህምስኻና ብና ግን። መክተብ ዓስከሪር ጀሀትድ እን ሽንክረስ ሻሾ እርጋኹ ዓብደላ እድሪስ አኩ። እንደድ ጀሀትድ ኮዶ እን ቀንዲ ቶቲልዲ መልአካዲ አሕመድ ናስርዲ ኮዶ እን ከብተውዲ እርግኑኹ። እን ተስፍየት ወሪ እን እንሸኽ ጀብሀትዲ ሕግንባርዲል ነበክሊ ፈሩ እርጋኹሊ መርሐት ጀብሀቱ ለጅ ሲረው ቋላ ወሪ ረአይ እርግኹሎም።

እና ቋላ ወሪ ረአይ ኒን ንሐውጫኻ አርባ 9 ገፍሊ 1980 እን መርሐት ጀብሀቱ እሲና ዲባ እን እንሸኽሲ ቋላኹድ እስተኹሊ ግን። እን ሰልፋ ረአይ ሕግ. ንሪ ጣዓምብራኹና ንር ድሕረግንባርሲ ፈይሕድቶ ይሮ ግን ግራ ጀብሀትሲ ድሂሰቶ የመምሮ አኸላ የኩ። እን ረአይ ሊሻርኻ ሕግ. ጀብሀትሲ ጨነትድቶ ተርስረ ህምብራኹ ሐርብ ግን እማ እና ደርብ ንድ መርኪስኖ ለመለም ይኖሉ ህምብኩና ያኹ ግን። እና ለጅ ረአይ የውዲ ጎድጉዲርሰና እኸሪርሊ መርኪስሮኸር ገበልዶኸር ገረሰገው ተከውሲ ሊኮርኖ መርሐት ጀብሀቱ እንሸኽሊ ሰገርኑኹ። አሪ ጋብድ እን እንሸኽ እንሲን ግን ሕግንባርዲ ዓውተሲ ኒድኹስትና ንፈረግሳኹ። ንካያ አኸጊ ኮዶ እና ዲባ ኒል ግን እን ፈጻሚት ይስትረሪ መክተብ ዓስከሪት ንር መርሐይ ዓብደለዲክ አደስከልድሮ እን ዓስከር 3 ሽማግሌሲ መርሕስቲሮ ንዩመምሳኹ። ናዋ መልአካዲ ቶቲልዲ አብራሂም መ.ዓሊዲ ይስተነኩ። ነኻር ላሪ እሲድኖ ገረስኒ እን ጋር እማና ኒጉራብድክ ሀዩፎ እርጋኹ ኒአክነድ፡ 18 000 ዓስከር ድብሊውዲ ና 9 በራጊዲ 25 000 ዓደድ አከው መልሻዲ ምምሕዳራትሊ እርገውዲት መርሐኑ አርባ 8 1981 ከረኮንዲ ታህዳይድትል ሓደርኑኹ። በጋ ነት ላዝም ግን እን ብሊነቁር ቅዋዳ ዓስከሪትል እርገው በዳንድ ተመድስድኖ።

ንድሰበትድ መርሐት ዓስከሩ ብሊነቁር በረኸሩሲ ተለይኑኹ። እን እምንሊ እንተርነን ኮዶ ናዲ ግን ለመለም ተርየንትልድ ዳሐክኖ ናው ለገድናኹ፤ አሪ ፍሪር እርግሊሎም። ደአም ትክሰ አካን ገእይኹና፤ ውሪኹ ይነን እንደስ ሺሽድሮ እንደስ ታኹቲስና እን ይና እትብሊ ዋንትነድ ከሰርና አኸገትክ ኒት ከሰብናኹ ላሪ እለና። እን ከሰበው እን ይነት ከሰበው ካያ ግን። እን ጭገዕ ሽልዮኹ ይና አድና ትክሰ ኒ ሰረና ቀንጠጣኹ ራሳይ ይስታኹ አካንል ግን። ራሳይ ይስታኹ አካን እን ብጅኻክ ዓስከር ጀብሀቱ ና ሰላሕሲ መሪ ሱዳንኹድ ከረኮንዲ ታህዳይዲትል ገምድኖሰና፡ እን እማና የመሞ እርገው ተከናኹ (ዓብደላታት) ደርብድ እን ሰላሕሲ ገምድጊ አተይና አካንዲ እን ኩደታ ወሪ ዕልዋ እስተኹ አካን ግን።

እን ወራት ራሳይትል እስተኹ ዕልዋ ራሳይ 1982፡ 25 መጋብትስኸር አርእስተኹ። እና ጋር ኒጅ መርሐት ጀብሀቱ ከረኮን አተይኖ ደምቢ ሰሚናር መርሐቱ እሲድኖ እክብስኖሰና ዓብደላ እድሪስ እን 1980 አርባ 10 ኒዳግሊ እሲነሉ ጋርድ ኒመርባት ገንጂሶ ናበልሻስኻ ክዎ፣ ከብተውስኻ እንሸዎ ፈደስታ ዮሎም ሓዲሲ ጀብሀት ተሐሪር መስረተሪኸር ግን። ደሽክልየቁር 25 መጋቢትቲ ዕልዋ ራሳይ ይኖ ስኹ በሀር እውነትላ እረእስታኹግን። እን እምን ላኪን እን ሰልፋ ዕልዋ እማና መዲል 1980 አርባ 10ትል ግን ንእስተኹ። ጀብሀት ናኸሪ መንደርትሩ እርግሮ እን 61 ተርዮ ፈሩኸር ለሀክሱኸር እርጋኹ ሽንክራ ንሩኹ አከይ ለባ ለቦ ሰፈፍስሮ ገረስታጋኹሊ ገእዮ፡ ላኹክ ኒደርብ ጨረምኒል አኸራስክ አኹኹ። ኒልድ ጉኻ ዓብደላ መርሐኹኻ ጀብሀት ታሐሪር ያኹ ስኻሲ አዶ ከብቲኹ፣ እን ናልድ ከብተዋ ትያርዲ ወሪ ሰውራዊ ባይቶዲ ኮዶ ሳግምዲ ይስተው ገንዳትሊ በንሲኒኹ። እና በንስስኻና ኒን እን በላይን 60 ታተልድ ተርሲነ መሀድሶ እርጋኹ ሓልዲ ላሕመዲ ኮዶ እን ቋላ ትክዮኹ አሪውልድ እርጋኹሎም አቅስሮ ተርዮኹ። ናበልጅ ዓብደለት ናበልጅ ትያርቲ ከብተዋ ነብነበክል አክኒ አዋይን ለሀኩ ፈሩኹ። በላይን ናሚዛን ጀብሀትዲ ለቡኹ። በላይን እንሻቁኸር መርሐኸር እርገው ንሸቅ ሽልዮውዲ ደሽክልየውዲ አኸኖ ደውይኑኹ፤ ክሰሰጅ እን ሰውራዊት ባይቶ የናኹድ ወንሺባዲ ሊኮዲ አኸውልድ ላው ብሊን ግን ይስተን ብን አኸላ። ኩደታ ራሳይሩኹድ ደምቢ ላኹክ ኒጭግዕ ጀረብኒል ጉራቡኹ፤ እን ተናዚም ኮዶ ናአርደት አውረው አኸነት ፈረግሱ እንትሮ ተርዮኹ። እን ዓብደለር ጀሀታ ሽልዮኹ ወሪ በራኻቁርዱኹ፣ እን ትያርዲ ጀሀታ ከበሲቁርዱኹ፣ ክሰሰጅ ሰራዩዲ አከለጉዛይዲሲ ከለብሶ ህምባኹ እርጉኹ። ብሊነቁር ይልድ ተርስነ እን ለመለም ግህፈዲ ዳግማይ ትንሳኤ ጀብሀቱኹዲት ተምነትነዲ ሽንሀስትናዲር ንኻ እና ዓዱር ነን ቋልስቱና እርግላ ይስተን ብን አኸላ።

ደአም ኮዶ እን አትዋየንድና ብና ገሪኹ ጎቶና ላመደትሲ ትክሲነ ሊኮርኖ ወንሺብኑኹና። በላይን መርሕኒ አካንሲ ከሰርኖ እንሻቅስኒ አካንሲ ለውና መደት ግን ይነን ብን አኸላ። እን ጀብሀት ለብና ብሊናቁርሲ ትክሰ አካን

ገእይኹሎም። ውረድ ጀብሀት ተር ይረንትልድ ከረከን አተይተሪስክ ብሊና ኒርሕድ ኒማልድ ኒትክ ክመኹሰክ ናድ እንጅቢቱ፣ አማኑትዲ ተክሊብዲ ህምባኹሰክ ናል እሰ ኮል አተይሮ ጨበርሱ እርገው ዲማ ኮል ጀብሀት አኸኖ ወንተረግናኹል ናገእይና፣ አካን ገእዮሎም ነብነበክል ከብቲነ ላኸን እቢረጋኹ አኸ ገሪ ወክት ገንጃ በ እርገውልድ ላው ብሊነቀር እርግኑኹ። ንካያ አኸጊ ክሮ ህምባኹሰክ ሪሕ ኡኖ አካንልድ አካን ረሳ አድኖ ኮለል ይኑ ገሪ ወክት አድኹና። ወክት ኮዶ ባሮና ፈርዶ ተርይኹ፤ እን ጃባኹ ኮዶ ከደን ህምብናኸርዲ ኮል ህምብናኸርዲ ፖለቲካ ኤርትራኹድ እኸሪር ባርኖኸር ይነት ነቱ ጋቢኖኸር ተርይንኹን። ኒድ ዮኸ ይና ገቢለት መናብረትሊ ላት ከደምኒል ሓንኮልዶና ተርይኹ።

1981-1991 አኸራስክ፡ በላይን ለመለም ባንደረቱኹሊ

ሰከር አመትል ጀብሀት ህምብቲ ይኑ፣ አመት አለባ ሱዳን ዓስከር ናንተል ገምኖ፣ ናላውድ ዓስከር ሰኸው ውራካ አመታትድ ከደምባኹ ድግም ላኹ ለኃ ኳረድ ሰኸትትል ኒለውትሰና ከለብርቶሉ መረራኹ ግጁኹ። በላይን ንስካ ሓበንድኸር ምርወትድኸር ጀብሀትሊ አርእስቱኩ ግጅናኹ፣ እን ጀብሀት ለብነዲ በዳንድ ተመድሰንዲን ጭግዕ እንገት ሸኪል ከብተውልድ እርግኑኹ። እን ራሳይር ጋር ደምቢ ዓብደላዲ ሰውራዊት ባይቶዲር ነበክል እን እኸሪር እንጠሪ ሕግንባርዲር ነበክል እርጋኹሎምሰኸ አወይሲ አኹኹ። ዓብደላ ራሳይትል መልአክ ተኸለት ኩዎሰና ደሽክልዮቀር ንርድ ንርድ ትምሳሕ ይስታኹ ዓብደለር ላው ናን መርሓይ ብርገዱኹ እርጋኹሲ ጋሽሊ ኩኑኹ። ኒደምቢ እን ኩነዲ ክርነዲ እኸሪር ካያ ተለለይዱኹ፤ ከሰላዲ ንር ባካትዲትል። ይነኸር ዑስማን ሳልሕ እና ጋራት ሀደግሱ ግጅውድ ደምቢ ከሰሊ አብሊ ክራ ኅፍይኹሉ። ተስፋይ ተኸለ እን ደውዮ ደቢሰውልድ እርጉኹ። ንካያ አኸጊ ኮዶ እን ሰከር ግርጊል ይናቀትላይ አርእስትንና ይኖ በላይን ገሰጥኖ ጉኖሰና ሃፋእያ ኒቀትላይ ድደላና ዩ ዳን ቅዳኹሰና አኸ ኒደሀይ ዋሲሳኹ ኒ እርጉኹ። ተስፋይር አካን አውድ ዓደድ ፋይሕዲ ራትዕዲ እርገት አለብድኒ መታን ግን። እን እኸሪር እንጠሪ ትያርዲ ዓብደላዲናኹሲ ደለይደው ሕግናባር፣ መርሐት ዓስከሩዲ ከዋድረዲ ጀብሀቱሲ ሸዋሪዕ ከሰሊኹል ላኹ ላኹድ ቃይቶሎም ተርሲቲ። በላይንልድ ዑስማን ሳልሕዲ እድሪሰ ሀንገለድኸር እና ዓመልያት ነስ ተከውድ ግን ናው ክርናኹ። ደኣም ክሱሰኃ ሰውራዊት ባይቶር ጀሀትድ እና ጋራት ነስ እሳኹ ዓብደላ ግን ይስቶ ገሪው ጋቡኩሉ እርግኑኹ። እን ጋር “ካብ ተመን ዝሰምበደ ካብ ልሕዲ ክብሀርር ይነብር” አኸ እርጉኹ። ውረድ ዓብደላ ራሳይትል ባኸኸዶሎም እርግኑዲን፣ እን በኸኸ ፊሎም እርግላ። አሪ ጋብድ ሕግ እን እንሸኸሲ ሱዳን ብሪ ነበክል ከብተጊ ተለለይድሮሉ እርግቲ። ሕግንባርዲ ውሸጣዊ ስሪሒት ገዳርፍልድ ከሰላ ኒ ፖርትሱዳን አኸራስክ ሱዳን መሪር ውሸጣዊ ስሪሕት አወይሲ መለክኖሉ እርግኑኹ ይስተን ብን አኸላ።

ጀብሀት እርገውልድ ነስ ሸከክሮኸር ደለይድሮኸር ገረሱ እርገው ዓብደለረው ተስፋይ ተኸለረውሰና ዮው ካያ ግን እንሲንዲ ወክትሊ አኸራስክ። ሰውራዊት ባይቶ 5 አመሪ ዓደድ አድኹላ እን ሕግንባርዲ ናን ከሰሊልኸር ለሀኮሎም ዋነት ደለይድድኖ። ደኣም እን እንጠሪ ዓብደለር ዳግሊ ራሳይትልድ ተርሰ መሀድሱ እንታኹ ግንዲ እርግለሉ። ከበሲቀር ናውክ ናክስታንዲ ናእስላምዲ ዓብደላ ሰልፋ አባይሰና እሲን ቋልንኹሉ። አሪ ጋብድ ዓብደላ ይናኸ ኮዶ በረኸ ኒትክ ዋሲሰኹ። እን ዓስከር ስልጠት በሀሊን ጀብሀቱልድ ተስፋይ ተኸለ ካያ ግን እን ወራት በዳን ዓብደላ ራሳይትል እሰኹሲ ኒአዋጅድ ኮነኖ አን ኩዲ እልሊ ያኹሉ። ዓስከር ስልጠት በሀሊን ጀብሀቱ እርገው ሰልፋ ዓብደላ ግን 2. ተስፋይ ተኸለ 3. ሐሰን ከሊፋ 4. ማሕመድ ሓሰብ 5. እድሪሰ ሮመዳን እርግኑኹ። እን ሰኸ ፍልቅ ጀብሀቱ። ጀብሀት ታሕሪር ዓብደላ መርሐሪዲ፣ ሰውራዊት ባይቶ ዶር ሃብተ ተስፋማርያም መርሐሪዲ፣ ሳግም ዶር ገርጊስ ተምካኤል መርሐሪዲ እርግኑኹ። እና ደምበራ ተንዚምሊ በላይን ሺብ እርግለሎም፣ ደኣም እን ከዋድር በሀሊንልድ ላኹ ብሊና እርጉኹ። ኒኸ ተወልደ ገረሰላሰኹራ ግን። እን ኒዲ እርገው መርሐት ሕግንባርትል ካርኖሰና እን ተንዚም ሳግም ይስታኹሲ ሰከትልድ ንኪ አኸራስክ መርሐኹሉ ኒ ግን።

ጀብሀት ታሕሪርትል (ዓብደላሩሊ) እን 3ይ ሃገራዊ ጉባኤ ይኖ አርባ 12 1982 እሲንኹሊ ሳልሕ እያይዲ፣ ዓብደላ ሱለማንዲ ዘርኡ ብእዱዲ እድሪሰ ሃንገላዲ መርሐትሊ ቱኖ እርግኑኹ። በላይን ብጅኸድ ተለይናኹ እን ሰውራዊት ባይቶ ይስታኹ ግን፤ ኒድክስኃ ሻዓብ ገፍድ። በላይን ብጅኸክክ ሱዳንዲ ዓረብ ብረዲ ኤውሮጳዲትል እርገው ሰውራዊ ባይቶት ተለይኑኹ። ተስፋይኸር መርሐይዲ ግርዋ ግርስ ሻኹ ዓስከሪራ ኒአክነድ እን ዓስከር ጀሀት ሰውራዊባይቶናኹሲ መርሕኒል ዮመምሱኹ። ደኣም እን ከው አወይሲ ኒት መርሐሮ ከፍዮ እርገው ዶር ሃብተታት እን ዓስከር አዋኸ ዮመምሰትር ሰገረትር አተየትር ኮዶ ውራ ጀረብደትሎም ናዲ ተፋሃምሰኺሮ ጨገምድሮሉ ተርይኹ። ተስፋይ ተኸለ እስላማ ወሪ ክስታና ከበሺኹራ እርጋኹ አከን ዶር ሃብተ ኒጨርድክ ተስፋይቲ ሱቲ ነስሰኖ ከለብርድንድሉ። ውረድ ተስፋይ ተኸለ ይና፣ ደሽ ታሕሪር ወሪ ደሽክሊሲ ሰውራዊት ሓርነት ዋሲሰሮ ገረሳኹ ኒአክነድ። ደኣም ናው እን እማና ዓብደለት እሲን ቋሉኑ እርግና ደርብድ መርኪስድኖሉ ተርይኑኹ። ሃብተ ኒሸለትዲ ይን ግን

ሃብተክርዲ ባርካክርዲ ደሽ ክደምሲ፣ እማ ይና ይማምሲ ካያ ሸኑርክር መለእድክር ይድኖሉ ተርይኑኹ። ደሽ ታሓሪርሲ እንሸክ ግናይዲ በሀርዲ ዓመልያት ፍዳኢኑዲ ዓረምረሙዲሲ መርሓይ ኣኸ 15 አመሪ ዓደድ ለመለም ያኹ ግርወስ፣ ሃብተ ኒሽለትድክ ደሽ ታሓሪር ክደምሲ ወረቀትዲ ደሀይ ረድኖሪኹዲሲ ተለዩ እርገው እንደዋ ናይና ተኸለኹረስ ውሪስኮት ለተቅሲን ናቋላ ሸኹሻኹ እርጉኹ። ነዲ ናት ተከውዲስኻ እን ፍሪር ንኣዳኹ ነድ ገሸልድ ዓጨዊሸና ግን ያኹ ግን።

እን ወክት እንዲል ግን እን በላይን ናዓቅል ሽብውኒልድ ጉኖ ብሊና ማሕበር ጀብሀት ዓንቀይል ያኹ ናው ተርሲድኖ ወጠናኹ። ኣን ይሰልፍ ከሰሊል ዋስኹንሉክር፣ እን ሸማግለትልድር ናበልኻዲ ቋልስትኺኹን። ኒጋ 1981 ኣኸሩሊ ግን። ኒስኹኻ ደሽክሊሲ “ማሕበር ደቂ ብለን ኣብ ትሕቲ ዲምክራሲያዊት ተሓኤ” ያኹ ግን። ደኣም ሓበረ ረኣይ ሓዲስ እንቶ “ማሕበር ከረን” ይስትን ያኹ እንተትር ገለ ኣርፍፍ ደምቢ ደለይድያ ገረስኹን። ኒደምቢ ላኪን እን ማሕበር ኒገሽ ኣዊል ዩኹን ደለይድያ ቀደርሊክር ሓሰርሰሊክር። ደኣም እን ይማም ላትሩኹ ዓንቀፍሰትኻ ቋልስታኹ ግን። እን ጀብሀት ካያ ኣኸግሪ ለጋ ሰኳትል በንሰረሪ ይና ገቢለትስክር ዋሹና ግጁኹ እን ሰከር ወክት ይኒ መታን ግን። ደኣም ጋብኡ ኣርኒ፣ እማ ውሪኹ ስርዕ ኣካኹን ጋብኒን ገለ መሀርስኖ ኒልድ። ። ደኣም እን በላይን እን ሰውራዊት ባይቶሲ ሊኮዲ ወንሺቢዲ ኣክነስ ገብለሎም። ደኣም እን ናሹር ጋራተል ብሊና ጋራተል ትክሲን እኸሪር ላኸንዳኹ ወክት ደከሱኑ እርግኑኹ። ጨገም ቅረናቱኹ እንክኖ ሰውራዊት ባይቶር ዓንቀይል ኣኸኖ ለመለም ይኑ እን ኣጭጉም ይና ወረቢው ቋልስቱና፣ ቋልስተጋኹና ተክነ ደኩኑሎም እርግኑኹን።

እና አመታት ነል እና ተንዚም ንድ ብሊነቀር ኒትክ ኣኸንኹሉ ይስቶ ደከሱትን ኪደከ። ውረድ ሺብር ድኻሱትገው ናኣክነድ። በላይን ነስ ኣኩኑ እን ተንዚምሲ መለኮ እርገው ደሽክልየቀርዲ ዓሳውርተዲ ናሲመር ካያ ግን ናው ጠፍሕዱኑ እርግናኹ። ንካያ ኣኸጊ እና አመታት ነል ግን ሳሆቀር ሕግንባርትል እርገውዲ፣ ሰውራዊት ባይቶትል እርገውዲ ናገቢለት ጨገምሲ እንክድኖ ናው ጁጋ ተርሲንኹ። በላይን ነስ ኣኩኑ እና አመታት ነል ግን ደሽክልየቀር ሰውራዊት ባይቶዲ ህምበው እን ደሽክልያ ጋብሲ ቋላኹድ ናኸን ሕግንባርዲ ህምበው እሰናኹሲ ናው ሸኑርድኖክር ሓሰርሰድኖክር ናው ቋልስትናኹ። በላይን ነስ ኣኩኑ ግን ሺሊዲ ደሽክሊዲ ጀበርዲ ዓረብ ብሪልድ ኮል ፈሪነክ ብርቲ ከረኑሲ ቢሪ ኣራኸድ ናው ጀቡኑ እርግናኹ። ንካያ ኣኸጊ ኤውሮጳል ሰውራዊ ባይቶሲ እንድበዲ ሻመዲ ኣኸ እርገውልድ ላው ብሊን ግን ይስተን ብን ተከላ። እንደ እና ተለያኹሲ ቋልንን።-

- 1. ኖርወይ፡ 98% ስ. ባይቶር ማሕበርቀር ብሊን እርግኑኹ
- 2. ስዊድን፡ 70% ኒሰና
- 3. ጥልያን ብራ፡ 100% ኒሰና
- 4. ጀርመን ብራ፡ 50% ኒሰና
- 5. ስዊዘርላንዲትል ሺብሲ ትክሰ ደለይደሊ ደኣም እን ተንዚምዲ ለቡክር ጉኹር እርገው በላይን ኣኸነትኻ ትክሰ ኣርእኹን።

ጃቢትኖ ሀደግሰሰና እን ሰውራዊ ባይቶትል ለጋ ሒል እርጉኹ፤ እን ላኳ ኣከለጉዛይ ናዓሳውርተዲ ግን። እን ሊኻርኻ ሰራየቀር ግን። ዓሳውርታ ላሪ ናው ተከውኑ እርግነሪ እን ሃብተ ኣዶ ሂምበሪ ቂጠራ ንር ኣካንሊ ወንተርቶ ግን። እና ቂጠራ ኒኒ ንር ኣርደት ይን ግን ያኹ ቀስድ እስድ እን ለመለምሲ ኒድ ቋልኖ ተለዩሉ እርገው ገሪው እርግነት ትብታኹ ኣኸላ። ደኣም ነት ናዋ ናሸኹደድ እን ከብተዋ ናገርሀድ እን ቂጠራ ተንዚሙኹ ንር ኣደሪል ወንተርቶ ተምነሱ እርጉኹ። ኣሪ ገፍድ ኮዶ ናን እና ተንዚም ሓደስትሮ ህምበኹሉ ያኹ ዓቅምዳ ሒለቱኹ ደኣም ገሪው ኣኸጋኹ ሒል ስዩም ዑቀብምካኤልሲ ነበኪትሳኹ እርጉኹ። ስዩም እን ሰውራዊ ባይቶትል እንሲንዲ ወክትሊ ጅወዲ በራዲ እርገው ከዋድርድ ናብጅኻነድክ እንጠርሳኹ እርጉኹ። እማ ንድ ሰበትድኻ ገሪው ደሽክልየቁር እን ቂጠራ ስዩም ኣደውሰኻ ንርኣካንሊ ወንተርቶ ፍሪሩኑ እርግኑኹ። እን ጀሀት ስዩምሩኹ እን ሸኹዳት እን ተንዚምሊ እርገው ቀባይለውዲ፣ ኣውራጃቱዳ፣ ዲኑዲት፣ ደለይዶ እርጋኹ ተኩ እርጉኹ። ደኣም ናውር እን ሸኹዳትልድ በዩንሰው ግን ዩኩን እንኩሊ፤ ላኪን እን ይማም ናኹ ሺራኹ ቅብሊሶ መርኪሳኹ ተኩ እርጉኹ ይኒ መታን ግን። ኒልድ ጉኻ ተንዚምሲ ሓደስኒል ጉራብር ተርሲኹ። ደኣም ሰውራዊት ባይቶ 3ይ ሃገራዊ ጉባኤ ይሮ እስሪኹሊ 89 ትል ኣራኻ በሀር ከፊሉኹ ስዩም። እን ጉባኤትል እን ጀረብሱ እርገሰና እን ቂጠራ ንር ኣካንሊ ወንተርቲ። እን ስዩም ሓደስና ተምነቱ እርጋኹ ፍሪርስና ብነድ ኒ ንስካ ዓቅምዲ ሸማግለትል እንትሮ ገረሰላ። ስዩም ፍሪርስጋኹ ኣኸ ሸንክራ ኒኹሲ ገምድላ። ኮዶ እምንድክ ጠበጠ ለመለም ይሮ ሰገሩኹ። እን ተምነሱ እርጋኹ ሓደስነስኻ ውሪካ አመሪ ደምቢ ግብርሊ እርገት እሲኹሉ። እና ንኪ ህምብረሪ ኢፕዲፒ እን ስዩምሪ ሓደስድ ሸረብስሮ ፍሪሪ ኣኸረትል ኣርእና ጀረብደኹ። እን ብሊና ላኹ እን ስልጠትሊ እርጋኹ እን ኣን ታኸትድ ቋላኹድ እን ሓደስና ተምነተውድ ጭገዕሊ እርግኹ።

ነት እን ይና አካን ሰው-ራዊት ባይቶትል አውሰኮት በጠልሶ እርገት ጎፍየውሲል ጂጃስትየ ግን። ኒጃብ ደአም ደምቢራ ወንተሮ ጀብሀት ሱዳን አተይሮ ደምቢ ገሪው ከዋድራ ሰው-ራዊት ባይቶሩ መሪ ሱዳንኸድ ናብረስ ባርድኖ ናዳግሊ ቅራር ደኮ እርጉኸ። ነልድ ላኻ ወልደሰሰ ማርድኸራ እርጉኸ።

በጋ 1989 እን ጉባኤ እስቲሮ የመምሶሰና እን ከዋድራ 5 አመሪ ጃብ ሱዳንልድ ፍድኖ ቀረርሰውሎም እማ ፈው፣ እን ቅራር ጉሮሎም እማ ላኸክ ኒግርሰሰና ጉባኤትል እንትድኖ ከደምሱሉ እርጉኸ። ናብጅኻንድግ ጉኹሎም ወልደሰሰሩኸ ደአም ጉጋኸ ኒአክነድ ካይሮሲ ወንተረት ድሊት እርግኸለ። ውራኸ ኒሰና አኸሮ ገረሰኸን ፋይልሲ ሻኸ እርጋኸ ሃብተ አኸነዲን ተባኸ ግን፤ ኒን ግን ይስትሮ። ደአም ወልደሰሰ እን ጉባኤትል ፍሪርሱኸ። በጋ እን ጉባኤትል እንሲንዲ ወክትሊ ቋልስቱ እርጋኸ ብሊና ሓይለአብ ማንዱኸራ ግን። ሃይለአብ ኮይ እን ሓደስንን የውልድ አኸት ጋብሰቱሉ እርጉኸ። እንዲስክ ልኳ አን ግን ሓደስንን የው የከንጎሎም ግን ግራ፣ እን ናቅብሊውታ አሪኸ ግን ናው ዩኑሎም እርግናኸ። በሪልድ እንትናኸር አጋ ስካድኻብይልድ፣ ጅምዕዲ፣ መርሐም ተኸላብ ዑቀብተድሮስድኻ ጥልያን ብሪልድ እርግኸን። እን ጉባኤት ተልድክ ድኻሰትራስክ መለኮሉ እርገው እን ስይምር ቅብሊው እርግኸ። ጉባኤ ኡናር አድኸና፤ እና ኡናር ማንቀይልኻ ናሒል እወሰነሎም ከደምኑኸ። እን ጉባኤ ናው ጀረበና ደርብድ ፈርዶሎም፣ ናተምነትሰና ኮይ አኸኸሎም። ውረድ እን ግንብስትሮ ጀረብሱ እርጋኸ ግርዋስ ልሶ እሲነ ለሀክኖሉ ፍሪርሰጋሰና አኸኸ። እን ሊስታ ናኸ ፍሪርስሮ ዋኒገውሎምሲ ሓቆፎ ስቆይሲ ዓደልሱ እርጋኸሊ ሓይለአብር ስኹር እርግኸ። ነስ ደለይዳኸ ዳን ተኸላኦብኻ፣ ኒኸር ኒገፍድ ኒግርሰሰና እን ማዳክር ሱዳንልድ እንተው ሓፋሽሪ ነበክል ትዎ ኒምራድሲ ፈይሕድሮ ገረሱኸ፤ ኮይ ንበንቲ ብላ።

እና ጉባኤ ኒል ፍሪርሰው በላይን ወልደሰሰዲ፣ ጅምዕዲ፣ ሓይለአብዲ እርግኸ። ደአም እን በላይና ኤውሮጳል ዓረብ ብሪል እን ሰው-ራዊት ባይቶዲ ናለብነዲ ጉነዲ፣ እን አወይሲ አኸ ሃበውዲ ባረውዲሲ ናዕልሲ እንላኻጋኹሎም እርገት ደፋእዮ አረእስትሮለ ገረሱኸ። ድርጋኸድ እን ይነዲ ህምበዋ ላት ጋቡኑ እርግኸ፤ ይጋ እኸረር ድሊት እርግሊና። እን በላይን አባላት ከደንዲ ሱዳንዲትል እርገው ደአም ላሪ ድሊት እርግሎም። ውረድ እን አዋኸድ ህምበውዲ አረርሰኹ እርግና ገመር ጀብሀት ዳለትሊ እርጋኸ እማና ኒኮል ገእዮ፣ እን አከውሲ ትክሲነ ደለይዳኑ እርግኸ። እን ቂጠሪ ጀሀት እን ተንዚምሲ ዓብለሎ እርገው ናአክነድ እን ናልድ እንተረውሲ ናበዳናንዲ ናትክየውዲት ካያ ግን ይን ዋስኖ ገረሰኑ እርግናኸ።

አሪ ጀሀትድ ኮይ ይን እን ከደን ህምብናኸር ቋለግናኸ ዳበርና ወሪ ምዕባለ ፈሩ እርጉኸ። ሕግ መዳንሲ ባላትሮሰና እን ጀብሀት ታሓሪር ይስቱ እርጋኸ አቅሶ፣ ሕግ ሰንሒትልድ ኩልኩላ ጀብሀት ያኸ ስኹሲ ንርአድነድ እን ጀብሀት እማኒሪ ሰኸቲ አኸሮ ከብቲቲ። እና አውካት ነል ግን ሻዓብ ኤርትራው ቅሮረትልድ ሻኸሮ ራስ ዱመራ አኸራስክ ሕግንባርዲ ተንዚም ፈለኸል ገሰጠ ናው ጉኸ። እና አመ ነል በላይን ፖርትሱዳንልድ ካርቱም ጅዲልድ ሪያድ እርገው ተንዚም ሕግንባርዱኸሲ ናው ለሀክድኖ ተር ይናኸ። ከዋድራ ሕግንባርዱ ብሊነቀር ገርጊስ ግርማይዲ (ሸኸ ዛይድ) አብራሃለ ጋርዛዲ፣ እና አመ ኒል ሱዳን መንደርተው በላይንሲ ረደይድድኖ፣ እማ ናዲ ደውይድኖ ናው ቂርዲ ገርክዲ ናው ለመለም ይናኸ፤ ወኮይ ዓውቲትናኸ። እና አዋይን ነወየው ፈሩ እርገው እን ኤውሮጳ ህምብናኸርድ ሐገይሶና እርጉኸ ይስተን ብን አኸላ። ኒ እንዳ አክኒልድ ጉኻ እን ይነት ነቱ ጋብና ኩኹ ፈርነድ እን ከደሚሰውሊ ላት ከደምቶ ጨገምትኖ ተር ይንኸን።

እና አመታት ነል እን ኤርትራ ለመለምሲ ዲመሲ ጓጋኸ እሲድኖሉ ህምባ ሒልስክ ናኸሩኸዲ ገፍሩኸዲት አድኖ በረኻዲ ናቅፋዲ፣ ሰሐዲሲ ኢትዮጵያ 6ይ ወራር ይስታኸሲ አድኖ ብርፍ ይናኸ እማ ናኮል ወንተርግኒ ኒል ከብቲነኸ ወክት እርጉኸ። እና አመ ኒል ግን ባንደረቲ ይነሪ ኮል ዐርቶ ልኻን ጎጭሊ ዋንትረት ንፈረግስሮ ተርያኸ። እማ እን ከዞኒል ውራ ፈረት ደለይድና ውራኮት ካበትካ ሀደግኒ መታን ግን። በጋ እን በላይን እና አመታት ነል ሰኻ ገንዲል በንሲነ እርግንኸ ይቶሎም ገረሰረከ፣ ናውኻ።

- 1. እን ሰው-ራዊት ባይቶት ተለየው
- 2. እን ሕግንባርቲ ተለየው
- 3. እን ኮል አባይ ማንቀይሊ እርገው።

እን ለጋ ሰልፋውድ ገሪው ጋበኸር ይአክነድ፣ እን ጀሀት ሲኸረድ ተርሲያ ግን። ለመለም ዳለትሊ እን አባይ ማንቀይሊ እርገው ይነከው እሸባ ጨገም ግን ናው ደከሱኑ እርግናኸ። ሰገርኖ አተይድናስክ ናርሕዲ ግን ናው አልኮተቱኑ እርግናኸ። አባይ ከደንልድ ቀጠሶ እንቶ ቃሓርሲ ናዳግሊ ፍዱ እርገድ ትክስነ ደለይድናኸ ግን። ደአም ኒስክ አኩኑ፣ ላ ኳራ ደከሮ ግን እማ ላኸክ ኒባንደረት ሻኸሮ ግን ያኸኸ ንዩትዲ ምራድዲሲ ናእርከኸ ነክትኖ ለመለምዲ ደውይኖ ክርኑኸ። እን አካን ናኸሲ ደለይድናዲ ፈረግናዲ ብናድ፣ እን ጊሪልድ ባንደረትዲ አተይናኸርሲ ጨገምድሮና ገረሱኸ

እማ እና ንኪር መደት ጭልግልግ ያኾኑ መሀድስኒል ካበውልድ ላኹ አክጊ ህምበላ ይነን ብን አክላ። በላይኻር ናከውሰነክ እና ሀደግሱ ግጃኹልድ ሺረው አክኒ። ጋብ ብሊነውሲ ናዋንትነዲ ናዳበርድነዲትል ደበልቶ ሰገሮ እርገው ሻን ኮል እርገው ግን። እና ንኪ ከደምሰውዲ ከተብሰውዲ ጋብ ብሊነውሲ ቋላኹድኻ እን ሰካ ናው ፈዲነው ፍራ ግን እና ንኪ ይን ጀቀፍነው ይስተን ብን አክላ። እማ ሓመድሰድኖ ህምበኩሎም። ደአም ናውር እን ለመለም ከደን እርጋኹ ደኩሱ እርጋ አጭጉም ጨለውሎም እርግላ ይኖ ቀደርነሊ። ጨለውሰና ካያ አክግኻ ኮዶ ላት ከደሙኑ እርግኖ እን ደርብል ናግንቀፍሰና ገቢለትሲ ትክሰ ጎትኹሉ።

እን ተርቀዲ ተውቀዲ ነገድዲ ይሮ ወተተርስና ኮልድ ዓረብ ብራ አክራስክ ላሓዋ ኒሓማረጉሰኺሮ ተርያኹ እንሲን ግን። እና ወራታት ነን እን ጋብዲ ዓዳትዲ ገቢለቱሲ ይስቶ ከደምስሮ የመምሱ እርገውሲ የውልድ ከረኹ ወክት እርጉኹ። ገራውሲ በኻክዳኹ ወክት ይና ወረበሰ በለሎ ንኪር ወክትሊ አክራስክ ለከን ባረክ ህምባኹ አክት ከስተኹ አክላ። እማ ገቢለት ይናኹ እንድድኻ እን ንአሰሰሪ ጀብሀት ንርድድነድ፣ እንድድኻ ኒግንቀዶ አጭጉምድ አጃ ኒክና ብነድ ገራው አካን ገእይኹሉ። ይኸርስከው ኩኸርስከው ይሮ ወተተርስና ነበረው ግን፤ ደአም ኒል ተከንዶ ሽኹትሮ አሪ ደርብ መሀድቶ ወጠንግሪ አተሊ መንደርትና ዓወድናር ግን። እንቲ አውኒ፣ አን አውኒ ያኹ መደት እንጀኺሩኹ፣ ንኪ ናሽዲ ሞላዲሲ ዓቀዲ ሸብዲ አኾ ህምበውሲ ሓምረጉሮ ጀረባኹሲ ጃር ማሓርኒት ይስቶ ካያ ደኩሰተን አቅታኹ ግን። መሀርሰው ወሪ አምራን ላት ከደምኒል ገሪ ደርፍፍ መሀድኒ ዓቅም ህምበኩሎም። መሀርሰው ላወንቀረስ ወሪ ረአይሲ ገሪ ደርብድ መርኪስኖ ፈህምድኖሉ ገረሰነኹ። መሀርሰው እኸሪርድ ደኩሰድኖኸር ሙኹርድኖኸር ግርስ ሻኹኹ። መሀርሰው እንጀኺ እስተኹ ከተሰ ንኪ ድምድኖሉ ስማስኩሎም። መሀርሰው እንጀኺት እንጀኺርሰና ከለብርኖ ንኪ እንጀኺርሰኻ ኪድረሪ መሀድኖ ግርስ ህምበኩሎም። በጋ ነትር እን መሀርሰው ሰካ ላት ከደሙ እርገው እኸሪር ጨበርግኒ፣ እኸሪርሲ ባርዶ ፈርሲ ፍሪርና እን ክድመት ላቱኹሲ ትክሰ ጎቱኹሉ። እማ ኒልድ እንተራኹድ ውራ መሀርሰኖ ገረሰናኹን ይኖ ደምቢራ መርኪስነን ገሪ ካበና አርኖ ገረሰነኹን።

ለመለም ኤርትራኹ አንቀሌ አክሮ ተኮድኒልድ ፈ ሕዳርሲ ፍኒል ገእይኹ። ለመለም ኤርትራኹ እግርና ከብተ እግሰና ካያ አኩ እንቱኹ። መደት አን ኤርትራይ ግን ይሮ ሓበንሰራኹ ሓወጭሮ ተርዮኹ። ደአም እና ወክት ኒን ናድክድ እኩላ ቋልስቱና እርግላ። ናልድ ላዋ ይን በላይን በራ እርግናኸር ግን። እማ ትክያኹዲ በዳንዲት ኩሸላይሊ እስታኹሲ መርኪስና ጃብራ ካቢሮ ገረሰት ሓበርኒ መታን ግን፣ “አንገት ለምን ተፈጠረ፣ አዙሮ ለማየት” የና መሰልሰና። ይና ኤርትራ ንር አርባ ትብቲ፤ 30 አመሪ ምሕጮ አርባ 5፣ 1991 ኤርትራ ሓዲሲ መሀድሰሮ ይና ባንደረቲ ይና መዲነትሊ በልበልቲ። 1991 ይና ባንደረቲ ኮል ዐርዶሰና ብሊነቀር እን ሰካ 61 ተርሲን ለመለምሊ እርገው እን ባሕሮዲ ፈርሓትዲ ባንደረቲኹል ሓበርሲድኖ ገረሰኒ። እና ላገፍዳ ሰውረትሲ አሰሰው፣ አሪ ገፍዳ ሰውረት አሰሰረው ብሊነቀር መርሒሮኸር መርሕስቲሮኸር፣ መሀርድሮኸር መሀርሰሮኸር፣ ሰገሰሮኸር ዐስሮኸር፣ የመምሮኸር ሽንክሪትሮኸር ቂሾትልድ ተርሰ ቅረናት እኩለድ ጋሺትሮኸር ካፕተንልድ ጀነራል አክራስክ መርሕና ዓቅም ክመው አሰውዲ ነሳኸውዲ በላይን ሱዳንዲ ዓረብ ብረዲ ኤውሮጳዲትል አክኖ ቅብሊሰሮ መርኪስና አክኖ ከብቲኒኹ። ገሪ አራኻ አሱቶላ አርስሪሪ ባንደረቲ ዲማ መንደርትርጎሪ፤ ደአም ገቢለት ይናኹ ላገፍዳ ፈርሓት አሪ ገፍዳ በኻኻ እርገትሉ ከስቲጋኹ ግን።

እና ሰርጎ ኤርትራየሲ አኾ ገቢለት ይናኹድ ክብርዲ ዕርዲረዲ ሻማዲ የውዲ አክርድ ሻኸው እን ኤርትራ ሓዲሲትል ገቢለት ይናኹድ አካንሲ ተመማኹ ኒዋንትና ብነድ ገሪ ጎታ ተለይድኹና። እማ ነትር ውራ ከትኒኹን አወያ ፍሪር አድኑ እርግንኹን ይሮ መመይና ጀረብዲሮና ግን። እና ንኪ ህምብሪሪ ኤርትሪ አዋይንድ ዋድ ከብተትና ይናኸር ቢስተላ። ደአም እና ግርስዲ ተጀሪበትዲ አወት ጨብጨብሱ ግጀው ናው ዋግቢርድ ሻኸው ግደራ ናት ተከውዲ ላት አክነድ በሀር አክጊ ህምብጊድ የንታ ግን።

እን ወንቀራ ናን እና 30 አመራኻ ባንደረት መታን 20 አመረኻ ባንደረትሲ ሻኸኖ ደኩሰና አመታትል አዋላ ፍርስንኹን፣ አዋላ ፍሪሰኒ ፣ አዋላ ከትኒኹን አዋላ ዓውቲትንኹን ይና ገቢለትሲ ቋላኹድ ይኖ መመይነን እና ወክት ንኪ ህምባኹሲ እና ደርብ ንኪ ይና ኤርትራ ፈርዳኹሲ ደለይድኖሉኸር ደለምኖሉኹር ካበጊና ህምብሮ አክላ። ደአም ኒን አኩ ዲመክ ፍሪር ጣፍሕ ፍሪርና ካያ ጀረብዲሮና ግን። ይና አግዋር አክግኒ ይነድ ፍሪረው፣ ይን ግን ሰልፍ ናድክድ፣ ደምብጋ ኮዶ ይና ገቢለትድ ይነድ ኪዳኹስክ ፍሪርናኸር። ይነድ ኪዳኹሲ ይነንኻ አራኹ ላኹ አርእሮሉ ገረሰላ።

ሙሴ ዓወተ
2014 ስቶክሆልም